

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ СТАТИСТИКИ

**Робоча програма
для студентів спеціальності 051 "Економіка"
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2017**

УДК 311:33(07)
М54

Укладачі: Г. І. Свидло
І. Г. Наумов

Затверджено на засіданні кафедри статистики та економічного прогнозування.

Протокол № 1 від 25.08.2016 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Методологія і організація статистики: робоча програма
М54 для студентів спеціальності 051 "Економіка" першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. Г. І. Свидло, І. Г. Наумов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 39 с.

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій, практичних та семінарських занять, методичні рекомендації, матеріали для закріплення знань та критерії оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для студентів спеціальності 051 "Економіка" першого (бакалаврського) рівня.

УДК 311:33(07)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2017

Вступ

Особливе місце в механізмі управління економікою належить статистиці, оскільки склад інформації, її якість і актуальність визначають якісний рівень ухвалених управлінських рішень. Наявність систематичної й повної інформації про процеси, що відбуваються, і явища стає необхідною умовою ухвалення ефективних управлінських рішень на державному й регіональному рівнях. Отже, забезпечення інформаційних запитів управлінських структур є досить актуальним завданням статистики, що сприяє, успішному реформуванню економіки. З розвитком ринкових відносин тісно пов'язане реформування методології і організації статистики України.

Вивчення методології та організації статистики є важливою складовою сучасної економічної освіти, що пов'язано з підвищенням якості статистичної інформації, необхідністю зміцнення партнерських відносин між учасниками процесу статистичного виробництва, що починається з визначення потреб користувачів статистичної інформації і завершується проведенням оцінки якості статистичних даних.

Вивчення дисципліни "Методологія і організація статистики" необхідно майбутнім фахівцям, щоб об'єктивно оцінювати якість і своєчасність статистичної інформації про економічне, соціальне й екологічне становище України та її регіонів, що необхідно для подальшого вдосконалення державного управління і ухвалення виважених, науково обґрунтованих рішень щодо забезпечення сталого розвитку національної економіки та соціальної сфери.

Навчальна дисципліна "Методологія і організація статистики" є вибірковою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" напряму підготовки 8.030506 "Прикладна статистика".

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна: підготовка бакалаврів	Напрямок, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів у тому числі: змістових модулів – 1	Шифр та назва напрямку: 05 "Соціальні та поведінкові науки"	Вибіркова
		Рік підготовки
		3-й
		Семестр
		1(5)
Кількість годин: усього – 108; за змістовим модулем: 108	Спеціальність 051 "Економіка"	Лекції
		14 год
		Практичні, семінарські
		30 год
		Самостійна робота
Кількість тижнів викладання навчальної дисципліни – 17. Кількість годин на тиждень – 4	Освітній ступінь: бакалавр	Вид контролю
		залік
		108 год

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить для денної форми навчання 45 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни "Методологія і організація статистики" є формування теоретичних знань, прикладних вмінь та навичок щодо методологічних засад організації державних статистичних спостережень, структури органів державної статистики України, набуття необхідної сукупності теоретичних та практичних знань для можливості управління статистичною роботою на регіональному рівні.

Для досягнення мети виконуються такі основні **завданнями** вивчення особливостей планування, організація та проведення державних статистичних спостережень на різних рівнях агрегації (район – область – держава).

Предметом навчальної дисципліни є планування, організація та проведення державних статистичних спостережень на різних рівнях агрегації (район – область – держава).

Об'єктом навчальної дисципліни є методологія організації, проведення та узагальнення підсумків державних статистичних спостережень. Організаційно-функціональна побудова органів державної статистики України.

Методологія і методика, що використовується в навчальній дисципліні, базується на роботах вітчизняних і закордонних вчених з питань загальної теорії статистики, теорії економічної та математичної статистиці, теорії вірогідності, економічної теорії.

Вивчення цієї навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши навчальні дисципліни професійного циклу. Теоретико-методологічною базою вивчення дисципліни є навчальні дисципліни "Статистика", "Математична статистика", "Теорія ймовірності", "Вища математика", "Економічна теорія", "Мікроекономіка", "Макроекономіка". У свою чергу, знання із цієї дисципліни забезпечують успішне засвоєння таких навчальних дисциплін, як: "Статистика регіонального розвитку", "Організація вибіркового обстеження", "Демографічна статистика", "Соціальна статистика".

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до Європейської трансферної системи організації навчального процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

організацію та проведення вибіркового обстеження, одноразових статистичних спостережень, опитувань та моніторингу;

методи проведення профілактичної роботи з респондентами;

способи заповнення статистичної звітності, проведення анкетування та опитування;

методи збору та оброблення інформації відповідно до наукових методів її первинного оброблення;

навичок у аналізі інформації всіх видів, виконанні необхідних розрахунків й оформленні результатів;

методи логічного і арифметичного контролю статистичної інформації;

методи узагальнення системи статистичних показників для складання статистичних бюлетенів, щорічників із метою висвітлення економічних та соціальних процесів;

вміти:

визначати мету, програмно-методологічні та організаційні питання плану державних статистичних спостережень;

визначати форму, вид та спосіб плану державного статистичного спостереження;

здійснювати статистичні спостереження за соціально-економічними явищами;

володіти сучасними інформаційними технологіями збору, оброблення та поширення даних;

володіти методами збору, обробки та подання статистичних даних.

У процесі викладання навчальної дисципліни основну увагу приділяють оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
1	2	3
МіОС* 1	Узагальнювати та аналізувати нормативно-правових засад у галузі статистики як виду суспільної діяльності	Аналізувати проблеми та перспективи сучасної української статистики. Вивчати й узагальнювати нормативно-правові документи органів Держкомстату України
МіОС2	Організовувати та проводити державні статистичні спостереження та будувати системи класифікацій	Формулювати методологічні та організаційні питання плану державного статистичного спостереження. Використовувати класифікатори на різних етапах державних статистичних спостережень
МіОС 3	Використовувати загально статистичні методологічні способи для оброблення та аналізу соціально-економічних явищ та процесів	Проводити економічну роботу органів державної статистики. Планувати та організовувати роботи, обирати певний спосіб для оброблення достовірної інформації.

1	2	3
МіОС 4	Організовувати та проводити перепис населення	Формувати організаційні заходи щодо підготовки до проведення перепису населення
МіОС 5	Використовувати інформаційні технології в роботі статистичних органів державної статистики для оброблення та аналізу соціально-економічних явищ та процесів	Будувати, вводити та використовувати бази даних в роботі органів державної статистики

*Примітка. МіОС – методологія і організація статистики.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Методи і технологія збору та агрегування статистичних даних щодо соціально – економічних явищ і процесів

Тема 1. Становлення та розвиток статистики як виду суспільної діяльності

1.1. Історичний огляд становлення та розвитку статистики.

Об'єктивні умови виникнення статистики як виду суспільної діяльності. Місце статистики у системі управління державою. Історичний огляд становлення та розвитку статистики. Організаційні форми статистичної діяльності на різних історичних етапах.

1.2. Розвиток статистики на теренах України до 1991 року.

Розвиток статистики на теренах України до 1991 року. Земська статистика у Російській імперії. Перепис населення 1897 року. Провідні статистики Росії. Створення радянської статистики, її організаційна побудова, досягнення, проблеми та недоліки.

1.3. Розвиток статистики у незалежній Україні.

Становлення та розвиток статистики у незалежній Україні. Принципові відміни у функціонуванні статистики в умовах планової та ринкової економіки. Побудова органів державної статистики та її вдосконалення. Основні завдання органів державної статистики незалежної України та їх місце у системі управління державою. Адаптація організаційно методологічного інструментарію статистики України до міжнародних стандартів, участь у міжнародному співробітництві з питань статистики. Підвищення суспільної спрямованості державної статистики.

Тема 2. Правові та організаційні засади функціонування державної статистики України

2.1. Законодавчі та нормативні акти.

Система законодавчих актів, що регулюють статистичну діяльність в Україні. Конституція України щодо організації державної статистики. Закон України "Про державну статистику", права та обов'язки органів державної статистики. Закони України "Про державну службу" та "Про боротьбу з корупцією", "Про інформацію", господарський кодекс України.

2.2. Система функціональних та територіальних органів Держстату України.

Держстат України як центральний орган державної виконавчої влади, що здійснює державну політику у сфері статистики. Положення про Держстат України. Система територіальних та функціональних органів Держстату. Ієрархічна вертикаль органів державної статистики. Положення про територіальні органи державної статистики. Головне управління статистики у Харківській області: структура, завдання.

2.3. Основні напрями діяльності органів державної статистики.

Основні напрями діяльності органів державної статистики. План державних статистичних спостережень, його зміст та структура. Планування роботи територіальних (область, регіони) органів державної статистики. Організаційна, статистична, економічна та перевірна робота. Контроль за виконанням планів та якістю робіт.

Тема 3. Методологічні та організаційні засади державних статистичних спостережень

3.1. Види статистичних спостережень.

Види статистичних спостережень. Суцільні та вибіркові обстеження. Статистична звітність, її правове підґрунтя, побудова, основні реквізити,

порядок введення у дію. Форми державної статистичної звітності. Табель форм. Фінансова звітність, порядок її затвердження та склад. Адміністративні дані.

3.2. Організація систем (комплексів) статистичних даних.

Організація систем (комплексів) статистичних даних. Статистичні спостереження за видами економічної діяльності. Галузева і міжгалузева статистика. Вихідна та вхідна інформація. Агрегування вхідної інформації. Розрізи вихідної інформації. Зведені звіти, аналітичні таблиці, динамічні ряди. Передача, архівування та збереження інформації.

3.3. Організація інформаційних потоків.

Організація інформаційних потоків. Проблема переходу на дворівневу систему органів державної статистики і відповідні зміни в порядку збору, оброблення та передання первинної статистичної інформації. Організаційні і технічні засади Головного управління статистики у Харківській області в ході запровадження дворівневої системи.

3.4. Методи збору, оброблення та передання статистичних даних.

Вивчення методів збору первинних даних (статистичне спостереження), оброблення статистичної інформації (зведення та групування) та передання статистичних даних.

Тема 4. Система класифікацій соціально-економічних об'єктів та явищ

4.1. Необхідність побудови державної системи класифікацій.

Необхідність існування державної система класифікацій. Система класифікацій радянської статистики. Завдання гармонізації національної системи класифікацій із міжнародними. Класифікатори: призначення, побудова, використання, вдосконалення.

4.2. Основні класифікації, що використовуються в статистичній праці.

Основні класифікатори, що використовуються в статистичній практиці. Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД), її відмінність від класифікатора галузей народного господарства. Класифікації органів територіально-адміністративного устрою, форми власності, організаційно-правових форм господарювання.

4.3. ЄДРПОУ як основа для організації та проведення державних статистичних спостережень.

Реєстр статистичних одиниць (PCO). Використання класифікацій під час його побудови. Роль PCO в організації та проведенні державних

статистичних спостережень. Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України (ЄДРПОУ). Структура ЄДРПОУ. Порядок ведення ЄДРПОУ в органах державної статистики. Взаємодія державних реєстраторів і органів державної статистики. ЄДРПОУ як забезпечуюча підсистема РСО. Використання ЄДРПОУ іншими державними органами та суб'єктами.

Тема 5. Економічна робота органів державної статистики

5.1. Напрями та форми економічної роботи.

Місце економічної роботи в системі статутних завдань органів державної статистики. Напрями та форми економічної роботи. Планування економічної роботи на державному, обласному та районному рівнях. Джерела фінансування економічної роботи. Форми економічної роботи: статистичні збірники, економічні доповіді, експрес-довіді, експрес-інформації.

5.2. Форми та методи роботи з користувачами інформації.

Користувачі статистичних видань. Завдання органів статистики щодо оприлюднення та поширення статистичної інформації. Статистичні видання передбачені планами Держстату. Уніфікація статистичних збірників та бюлетенів. Забезпечення органів державної влади та місцевого самоврядування економіко-статистичною інформацією. Каталоги статистичних видань. Взаємодія з науковими та навчальними закладами. Проведення конференцій та круглих столів із користувачами статистичної інформації. Поширення статистичної інформації через мережу *Internet* та на електронних носіях.

Тема 6. Забезпечення надійності та достовірності статистичної інформації

6.1. Достовірність первинних та зведених статистичних даних.

Поняття про достовірність первинних та зведених (агрегованих) статистичних даних. Системні помилки та помилки реєстрації. Умисні перекручення державної статистичної звітності, приписки та приховування, їх причини та профілактика.

6.2. Організаційні та методологічні способи забезпечення достовірності статистичної інформації.

Організаційні та методологічні способи забезпечення достовірності статистичної інформації. Логічний та арифметичний контроль.

Співставлення взаємопов'язаних показників у різних формах звітності. Здійснення контролю засобами комплексів електронного оброблення інформації. Протоколи контролю та корегування даних. Перевірки стану первинного обліку, організації звітності на об'єктах. Перевірки достовірності звітних даних: правові засади, організація перевірки, оформлення результатів, контроль за виконанням вимог органів державної статистики. Адміністративне провадження згідно зі статтею 186-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення.

6.3. Планування, організація та проведення перевіркової роботи.

Профілактична робота з респондентами. Інструктивні листи. Проведення нарад та семінарів. Індивідуальні консультації та *web*-діалоги.

Тема 7. Переписи населення. Підготовка до проведення Всеукраїнського перепису населення

7.1. Перепис населення як особлива статистична робота.

Перепис населення як масштабна статистична робота. Мета проведення перепису населення. Періодичність, час проведення, критична дата проведення перепису.

Організаційні заходи щодо підготовки до перепису населення. Переписний інструментарій, картографічний матеріал. Списки приміщень та тих, хто в них мешкає. Підбір та навчання переписних кадрів.

7.2. Програма перепису населення.

Програма перепису населення. Переписні списки, їх види та порядок заповнення. Попередній перепис населення. Основний (суцільний) обхід. Контрольний (вибірковий) обхід.

Попереднє оброблення матеріалів перепису на лічильних та інструкторських дільницях, у переписних відділів. Прийомка матеріалів перепису населення від переписних відділів у Головному управлінні статистики. Підготовка переписних листів до сканування.

7.3. Основні організаційні етапи проведення перепису населення.

Етапи узагальнення матеріалів перепису населення. Календарний графік підготовки та публікації зведених матеріалів. Статистичні видання, що містять підсумки перепису населення на державному та регіональному рівнях.

Тема 8. Інформаційні технології в роботі органів державної статистики

8.1. Побудова, ведення та використання баз даних.

Місце статистики у формуванні інформатизаційного середовища суспільства. Розвиток інформаційних технологій у державній статистиці. Реалізація проекту Світового банку з модернізації державної статистики України. Запровадження сучасних інформаційних технологій у Головному управлінні статистики у Харківській області.

8.2. Програмне забезпечення та технічне оснащення.

Бази даних статистичної інформації. Побудова, ведення та використання баз даних на обласному рівні. Взаємодія баз даних органів державної статистики з базами даних інших відомств. Технологічне забезпечення переходу органів державної статистики на дворівневу систему. Електроні цифрові підписи та печатки.

8.3. Оброблення, передання, зберігання та захист інформації.

Web-сайти Держстату та Головного управління статистики у Харківській області, їх структура та інформаційне наповнення. Запровадження електронної звітності в системі органів державної статистики: організаційний, технічний та технологічний аспекти. Перші результати запровадження електронної звітності у Харківській області та заходи щодо активізації цієї роботи.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має ознайомитись як із робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це окремих, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з одного змістового модуля (табл. 4.1).

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Теми змістового модуля		Усього	Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття+презентація	Самостійна робота (ДЗ)
ЗМ 1	Тема 1. Становлення та розвиток статистики як виду суспільної діяльності	12	2	–	2	8
	Тема 2. Правові та організаційні засади функціонування державної статистики України	12	2	–	4	8
	Тема 3. Методологічні та організаційні засади державних статистичних спостережень	12	2	4	–	8
	Тема 4. Система класифікацій соціально-економічних об'єктів та явищ	14	2	4	–	8
	Тема 5. Економічна робота органів державної статистики	13	2	–	4	8
	Тема 6. Забезпечення надійності та достовірності статичної інформації	12	2	4	–	8
	Тема 7. Підготовка до проведення Всеукраїнського перепису населення	12	1	4	–	8
	Тема 8. Інформаційні технології в роботі органів державної статистики	21	1	–	4	8
Усього годин		108	14	16	14	64

5. Теми та плани практичних (семінарських) занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організує детальний розгляд студентам окремих теоретичних положень навчальної дисципліни й формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом

На кожному семінарському занятті (табл. 5.1) викладач оцінює виступи студентів, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне семінарське заняття

вносяться у відповідний журнал. Отримані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються під час виставлення підсумкової оцінки із цієї навчальної дисципліни.

Таблиця 5.1

Перелік тем семінарських занять

Назва теми	Програмні запитання	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Методи і технологія збору та агрегування статистичних даних щодо соціально-економічних явищ і процесів			
Тема 1. Становлення та розвиток статистики як виду суспільної діяльності	Розгляд об'єктивних передумов виникнення статистики як виду суспільної діяльності. Організаційних форм статистичної діяльності на різних історичних етапах. Статистика в умовах ринкової системи	2	Основна: [5; 6; 11; 15]
Тема 2. Правові та організаційні засади функціонування державної статистики України	Заняття проходить у формі обговорювання системи законодавчих актів, що регулюють статистичну діяльність в Україні. Розглядається ієрархічна вертикаль органів державної статистики, положення про територіальні органи державної статистики	4	Основна: [1 – 4; 6]
Тема 5. Економічна робота органів державної статистики	Обговорюється експрес-інформація, експрес-доповідь, економічні доповіді, прес-випуски та повідомлення. Статистичні збірники, бюлетені. Коло користувачів інформації. Особливості роботи	4	Основна: [1; 2]. Інформаційні ресурси: [42; 44]
Тема 8. Інформаційні технології в роботі органів державної статистики	Розгляд бази даних, що ведуть на обласному рівні. Технічне оснащення органів статистики. Web-сайт Головного управління статистики. Класифікаційні вимоги до спеціалістів-економістів з питань інформаційних технологій	4	Додаткова: [28]. Інформаційні ресурси: [44]
Разом годин за модулем		14	–

6. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організує детальний розгляд студентам окремих теоретичних положень навчальної дисципліни й формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань.

Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для вирішення їх студентами на занятті.

Практичне заняття містить проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, вирішення завдань із їх обговоренням, вирішення контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

У процесі проведення практичного заняття студенти самостійно або в малих групах вирішують запропоновані завдання різного рівня складності. Наприкінці заняття з метою виявлення ступеня засвоєння матеріалу викладач проводить перевірку роботи, яку виконували студенти, та підведення підсумків із виставленням відповідної оцінки залежно від результатів виконаної роботи. План проведення й перелік тем практичних занять наведено в табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Перелік тем практичних занять

Назва змістовного модуля	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
<i>Змістовий модуль 1.</i> Методи і технологія збору та агрегування статистичних даних щодо соціально-економічних явищ і процесів	Практичне заняття за темою 3: "Методологічні та організаційні засади державних статистичних спостережень"	4	Основна: [5; 15; 14]
	Практичне заняття за темою 4: "Система класифікацій соціально-економічних об'єктів та явищ"	4	Основна: [1; 2] Додаткова: [27]. Інформаційні ресурси: [44]
	Практичне завдання за темою 6: "Забезпечення надійності та достовірності статичної інформації"	4	Основна: [14; 20]. Додаткова: [28]. Інформаційні ресурси: [44]
	Практичне заняття за темою 7: "Підготовка до проведення Всеукраїнського перепису населення 2011 року"	4	Основна: [2]. Інформаційні ресурси: [44]
Разом годин за модулем		16	–

7. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів із вітчизняною та зарубіжною спеціальною економічною літературою, статистичними матеріалами.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 59 % (60 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (108 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.
4. Підготовка до семінарських і практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Контрольна перевірка кожним слухачем особистих знань за запитаннями для самодіагностики.

Перелік питань для самостійного опрацювання подано в табл. 7.1

Таблиця 7.1

Перелік питань для самостійного опрацювання

Назва теми	Питання для самостійного опрацювання за модулями та темами	Література
1	2	3
Змістовий модуль 1. Методи описової статистики та статистичний аналіз рядів розподілу		
<i>Тема 1.</i> Становлення та розвиток статистики як виду суспільної діяльності	1. Становлення та розвиток статистики у древньому світі та Середньовіччі. 2. Основні принципи матеріалістичної діалектики	Основна: [5; 6; 11; 15]

1	2	3
<i>Тема 2.</i> Правові та організаційні засади функціонування державної статистики України	1. Організація статистичних спостережень та надання органами державної статистики послуг на платній основі. 2. Регламент Головного управління статистики у Харківській області	Основна: [1 – 4; 6]
<i>Тема 3.</i> Методологічні та організаційні засади державних статистичних спостережень	1. Вимоги до строку дії територіальної вибірки. 2. Аналіз інформаційних джерел для формування вибірки. 3. Розробка дизайну вибірки	Основна: [5; 15; 14]
<i>Тема 4.</i> Система класифікацій соціально-економічних об'єктів та явищ	1. Підстави для внесення в Єдиний державний реєстр підприємств та організацій України. 2. Основні класифікації, що використовуються в статистичній праці країн ЄС. 3. Національні (державні) статистичні класифікації, які використовуються для проведення статистичних спостережень	Основна: [1; 2]. Додаткова: [27]. Інформаційні ресурси: [44]
<i>Тема 5.</i> Економічна робота органів державної статистики	1. Система макроекономічних показників і методи вивчення народного господарства країни. 2. Система національних рахунків – короткострокові національні рахунки	Основна: [1; 2]. Інформаційні ресурси: [42; 44]
<i>Тема 6.</i> Забезпечення надійності та достовірності статичної інформації	1. Удосконалення статистичної методології шляхом формування однорідних підсистем державної статистики. 2. Принцип комплексності у перевірній роботі	Основна: [14; 20] Додаткова: [28]. Інформаційні ресурси: [44]
<i>Тема 7.</i> Підготовка до проведення Всеукраїнського перепису населення 2011 року	1. Правові та економічні основи підготовки і проведення Всеукраїнського перепису населення. 2. Підготовка до проведення Першого всеукраїнського сільськогосподарського перепису 2012 року	Основна: [2]. Інформаційні ресурси: [44]
<i>Тема 8.</i> Інформаційні технології в роботі органів державної статистики	1. Модернізація інформаційних і комунікаційних технологій. 2. Інформаційна підтримка Internet-технологій	Додаткова: [28]. Інформаційні ресурси: [44]

7.1. Контрольні запитання для самодіагностики

1. Об'єктивні передумови виникнення статистики як виду суспільної діяльності.
2. Напрями та форми економічної роботи органів державної статистики.
3. Джерела статистичної інформації.
4. Запровадження електронної звітності в органах державної статистики.
5. Основні класифікації, що використовуються в статистичній практиці.
6. Організаційні та методологічні способи забезпечення достовірності звітних даних.
7. Фінансова звітність, порядок її затвердження та склад.
8. Система класифікацій соціально-економічних явищ та об'єктів.
9. Форми забезпечення органів державної влади та місцевого самоврядування економічно-статистичною інформацією.
10. Статистична звітність, її правове підґрунтя, основні реквізити.
11. Методи збору, оброблення та подання статистичних даних.
12. Користувачі статистичних видань та статистичної інформації.
13. Відповідність респондентів за недостовірність та несвоєчасність подання державної статистичної звітності.
14. Структура єдиного державного реєстру підприємств та організацій України.
15. Організаційна, статистична, економічна та перевірна робота.
16. Завдання міжнародного співробітництва в галузі статистики.
17. План державних статистичних спостережень, його зміст та структура.
18. Порядок та умови доступу до статистичної інформації.
19. Організація інформаційних потоків в системі органів державної статистики.
20. Положення про Головне управління статистики у Харківській області.
21. Статистична інформація, що вільно поширюється органами державної статистики, способи їх подання.
22. Система територіальних та функціональних органів державної статистики.
23. Забезпечення конфіденційності статистичної інформації.

24. Основні права і обов'язки користувачів даних статистичних спостережень.
25. Суцільні та вибіркові обстеження у статистичній практиці.
26. Держкомстат України, центральний орган державної виконавчої влади.
27. Основні права та обов'язки респондентів.
28. Система законодавчих актів, що регулює статистичну діяльність в Україні.
29. Права та обов'язки працівників державної статистики.
30. Галузева та міжгалузева статистична звітність.
31. Відносини органів державної статистики з органами, що збирають адміністративні дані.
32. Структура та зміст *web*-сайту Головного управління статистики.
33. Основні завдання органів державної статистики України та їх місце в системі управління державою.
34. Користувачі статистичної інформації, форми роботи з ними.
35. Структура органів державної статистики України та її вдосконалення.
36. Перепис населення.
37. Становлення та розвиток статистики України.
38. Основні обов'язки органів державної статистики.
39. Перевірка роботи органів державної статистики.
40. Історичний огляд становлення та розвитку статистики.

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативну роботу здійснюють за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуального навчально-дослідного завдання, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний та модульний контроль, тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

- а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:
консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);
- б) за засвоєнням практичного матеріалу:
консультації індивідуальні та групові;

9. Методи навчання

Під час викладання дисципліни "Методологія і організація статистики" для активізації навчального процесу передбачено застосування таких сучасних навчальних технологій, як: проблемні лекції, міні-лекції, робота в малих групах, презентації, семінари-дискусії, мозкові атаки, банки візуального супроводження, кейс-метод.

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни наведено в табл. 9.1.

Таблиця 9.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
<i>Тема 1.</i> Становлення та розвиток статистики як виду суспільної діяльності	Проблемна лекція з питання "Організація форми статистичної діяльності на різних історичних етапах. Статистика в умовах ринкової системи". Проблемне повідомлення та дискусія з питання: "Побудова органів державної статистики та її вдосконалення". Проблемне повідомлення та дискусія з питань: "Адаптація організаційно-методологічного інструментарію статистики України до міжнародних стандартів". Презентація студентами рефератів до теми семінарського заняття
<i>Тема 2.</i> Правові та організаційні засади функціонування державної статистики України	Проблемне повідомлення та дискусія з питань: "Організаційна, статистична, економічна та перевірна робота органів державної статистики". Презентація студентами рефератів до теми семінарського заняття
<i>Тема 3.</i> Методологічні та організаційні засади державних статистичних спостережень	Презентація студентами рефератів до теми семінарського заняття
<i>Тема 4.</i> Система класифікацій соціально-економічних об'єктів та явищ	Проблемна лекція з питання "Побудови системи класифікацій соціально-економічних об'єктів та явищ". Презентація студентами рефератів до теми семінарського заняття

1	2
<i>Тема 5.</i> Економічна робота органів державної статистики	Проблемне повідомлення та дискусія з питань: "Місце економічної роботи у системі статутних завдань органів державної статистики. Напрями та форми економічної роботи". Презентація студентами рефератів до теми семінарського заняття
<i>Тема 6.</i> Забезпечення надійності та достовірності статичної інформації	Проблемна лекція з питання "Забезпечення надійності та достовірності статичної інформації". Презентація студентами рефератів до теми семінарського заняття
<i>Тема 7.</i> Підготовка до проведення Всеукраїнського перепису населення	Проблемне повідомлення та дискусія з питань: "Необхідності проведення Всеукраїнського перепису населення". Презентація студентами рефератів до теми семінарського заняття
<i>Тема 8.</i> Інформаційні технології в роботі органів державної статистики	Проблемна лекція з питання "Технічне оснащення органів державної статистики". Презентація студентами рефератів до теми семінарського заняття. Проблемне повідомлення та дискусія з питань: "Місце статистики у формуванні інформатизаційного середовища суспільства

Проблемні лекції направлено на розвиток логічного мислення студентів, коло питань теми обмежується двома-трьома основними моментами використовується досвід закордонних навчальних закладів із роздаванням студентам під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються.

Під час читання лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування, на які лектор відповідає сам, не чекаючи відповідей студентів.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх. вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань та семінарів.

Використання методик активізації процесу навчання

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
<i>Тема 1.</i> Становлення та розвиток статистики як виду суспільної діяльності	<i>Семінарське заняття.</i> Розгляд об'єктивних передумов виникнення статистики як виду суспільної діяльності. Організаційних форм статистичної діяльності на різних історичних етапах. Статистика в умовах ринкової системи	Проблемне повідомлення та дискусії, презентації
<i>Тема 2.</i> Правові та організаційні засади функціонування державної статистики України	<i>Семінарське заняття.</i> Заняття проходить у формі обговорювання системи законодавчих актів, що регулюють статистичну діяльність в Україні. Розглядається ієрархічна вертикаль органів державної статистики, положення про територіальні органи державної статистики	Проблемне повідомлення та дискусії, презентації
<i>Тема 5.</i> Економічна робота органів державної статистики	<i>Семінарське заняття.</i> Обговорюється експрес-інформація, експрес-доповідь, економічні доповіді, прес-випуски та повідомлення. Статистичні збірники, бюлетені. Коло користувачів інформації. Особливості роботи	Проблемне повідомлення та дискусії, презентації
<i>Тема 8.</i> Інформаційні технології в роботі органів державної статистики	<i>Семінарське заняття.</i> Розгляд бази даних, що ведуть на обласному рівні. Технічне оснащення органів статистики. <i>Web-сайт</i> Головного управління статистики. Класифікаційні вимоги до спеціалістів-економістів із питань інформаційних технологій	Проблемне повідомлення та дискусії, презентації

10. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюють за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання

студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи містять:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі лекційних та практичних занять.
2. Оцінювання виконання самостійної роботи студентів (домашніх завдань, есе) та тестових завдань.
3. Проведення проміжного контролю.
4. Проведення модульного контролю.

Критерії поточного оцінювання знань студентів:

Лекція (2 бали)

- 1 – присутність на лекції;
- 2 – активна участь в обговоренні питань лекції.

Практичні заняття (2 бали)

2 – завдання виконані і захищені у відповідні терміни, без помилок у розрахунках, надані обґрунтовані висновки і правильні відповіді за темою роботи;

1,5 – завдання виконані і захищені не у відповідні терміни, без помилок у розрахунках, надані обґрунтовані висновки і правильні відповіді за темою роботи;

1 – завдання виконані і захищені в строк з незначними помилками у розрахунках та висновках;

0,5 – завдання виконані і захищені не у відповідні терміни та з незначними помилками у розрахунках та висновках;

0 – робота невиконана і незахищена.

Практичні заняття (4 бали)

4 – завдання виконані і захищені у відповідні терміни, без помилок у розрахунках, надані обґрунтовані висновки і правильні відповіді за темою роботи;

3 – завдання виконані і захищені не у відповідні терміни, без помилок у розрахунках, надані обґрунтовані висновки і правильні відповіді за темою роботи;

2 – завдання виконані і захищені у відповідні терміни з незначними помилками у розрахунках та висновках;

1 – завдання виконані і захищені не у відповідні терміни та з незначними помилками у розрахунках та висновках;

0 – робота невиконана і незахищена.

Семінарське заняття (4 бали)

1 – широта вивчення та узагальнення існуючих досліджень проблеми, що розглядається;

1 – оригінальність проведення аналізу проблеми та ступінь формування власної точки зору;

1 – логічність побудови та обґрунтованість сформульованих теоретичних висновків за питаннями, що розглядаються;

1 – наявність презентації та її захист із чіткими відповідями на запитання.

Модульна контрольна робота (9 балів)

9 – усі завдання вирішені правильно, зроблено обґрунтовані висновки щодо проаналізованої ситуації;

8 – усі завдання вирішені правильно, але студент припустив деякі неточності у формулюванні економічних висновків;

7 – усі завдання вирішені правильно, але студент зробив не повні економічні висновки;

6 – усі завдання вирішені, але студент припустився незначних помилок у вирішенні завдань та формулюванні висновків;

5 – усі завдання вирішені, але студент припустився значних помилок у їх вирішенні та формулюванні висновків;

0 – студент не з'явився на модульну контрольну роботу.

Приклад модульної контрольної роботи.

Стереотипне завдання 1. Перелічити програмно-методологічні й організаційні питання перепису населення.

Стереотипне завдання 2. Визначити об'єкт спостереження, одиницю сукупності, скласти програму спостереження під час вивчення фінансового стану підприємства. Дати визначення цим категоріям.

Діагностичне завдання 1. Серед вибірково обстежених 1000 сімей регіону за рівнем доходу на душу населення (вбірка 2%-ва, механічна) малозабезпечених виявилось 200 сімей.

Потрібно з імовірністю 0,954 визначити частку малозабезпечених сімей регіону.

Діагностичне завдання 2. Визначити за КВЕД код підприємства "Шебелинкагазовидобування". Визначити код за КОАТУУ цього підприємства, якщо воно зареєстроване у смт Червоний Донець Балаклійського району Харківської області.

Евристичне завдання. Провести арифметичний контроль даних звіту підприємства за 2014 – 2016 рр. Проаналізувати динаміку, розрахувати структуру забезпеченості товарно-матеріальних запасів (ТМЗ) нормальними джерелами їх формування. Надати економічну інтерпретацію отриманих розрахунків.

Таблиця

Забезпеченість товарно-матеріальних запасів нормальними джерелами їх формування на підприємстві

Показники	2014 р.	2015 р.	2016 р.	Відхил за рік (+, -)	
				2015 – 2014	2016 – 2015
Власний капітал	29 956,9	29 056,4	24 569,6	900,5	-4 486,8
Довгострокові активи	18 789,5	19 604,5	17 234,5	+815	-370
Наявність власного оборотного капіталу	11 167,4	9 451,9	7 335,1	-1 715,5	-2 116,8
Довгострокові зобов'язання	446,4	1 716,2	5 670,9	+126,8	3954,7
Наявність власних і довгострокових джерел формування ТМЗ	1 0721	7 735,7	1 664,2	-2 985,3	-601,5
Короткострокові зобов'язання	17 012,8	20 151,0	13 067,8	+3 138,2	-7 083,2
Загальна величина основних джерел формування ТМЗ	27 733,8	27 886,7	14 732	+152,9	-1 314,7
ТМЗ	19 396	23 225	18 066,5	+3 839	-5 158,5
Надлишок або дефіцит власного оборотного капіталу	-8 228,6	-13 773,1	-10 731,4	+4 544,5	3 041,7
Надлишок або нестача власних і довгострокових джерел формування ТМЗ	-8 675	-15 489,3	-16 402,3	+6 814,3	-813
Надлишок або нестача загальної величини основних джерел формування ТМЗ	+8 337,8	+4 661,7	-3 334,5	3 676,1	-7 996,2

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 11.1.

Таблиця 11.1

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Форми навчання	Оцінка рівня сформованості компетентностей				
				Форми контролю	Макс. бал			
1	2	3	4	5	6			
Змістовий модуль 1. Методи і технологія збору та агрегування								
МіОС1	Здатність аналізувати проблеми та перспективи сучасної української статистики	2	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Становлення та розвиток статистики як виду суспільної діяльності	Робота на лекції	2
			Ауд.	2	Семінарське заняття	Тема 1. Становлення та розвиток статистики як виду суспільної діяльності. Розгляд об'єктивних передумов виникнення статистики як виду суспільної діяльності. Організаційні форми статистичної діяльності на різних історичних етапах. Статистика в умовах ринкової системи	Активна участь у семінарських заняттях; презентація	4
			СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, підготовка до семінарських занять. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарських занять	–	–
	Здатність до вивчення й узагальнення нормативно-правових документів органів Держкомстату України	3	Ауд.	1	Лекція	–	–	–
			Ауд.	2	Семінарське заняття	Тема 2. Правові та організаційні засади функціонування державної статистики України. Заняття проходить у формі обговорювання системи законодавчих актів, що регулюють статистичну діяльність в Україні	Активна участь у семінарських заняттях; презентація	4
			СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику, підготовка до семінарських занять та написання тестових завдань Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарських занять. Вивчення нормативно-правових документів функціонування органів державної статистики	Перевірка самостійної роботи	2

Продовження табл. 11.1

1		2	3	4		5	6	
МІОС2	Здатність до вивчення й узагальнення нормативно-правових документів органів Держкомстату України	4	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Правові та організаційні засади функціонування державної статистики України	Робота на лекції	2
				2	Семинарське заняття	Тема 2. Правові та організаційні засади функціонування державної статистики України. Розглядається ієрархічна вертикаль органів державної статистики, положення про територіальні органи державної статистики	Активна участь у практичних заняттях	4
				4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику, підготовка до семінарських занять та написання тестових завдань Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	–	–
МІОС2	Здатність до формування методологічних та організаційних питань плану державного статистичного спостереження	5	Ауд.	–	Лекція	–	–	–
				2	Практичне заняття	Тема 3. Методологічні та організаційні засади державних статистичних спостережень. Розглядаються класифікатори: призначення, побудова, використання. Система класифікацій. Використання класифікаторів на різних етапах державних статистичних спостережень	Активна участь у практичних заняттях; МКР	2
		6	СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка самостійної роботи	2
				2	Лекція	Тема 3. Методологічні та організаційні засади державних статистичних спостережень	Робота на лекції	2
				2	Практичне заняття	Тема 3. Методологічні та організаційні засади державних статистичних спостережень. Структура ЄДРПОУ, його актуалізація використання. Реєстри статистичних одиниць і їх створення, актуалізація, використання	Активна участь у семінарських заняттях; презентація	2
				5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику; підготовка до написання тестових запитань Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарських занять.	–	–

Продовження табл. 11.1

1	2	3	4	5	6					
МіОС3	Здатність використовувати класифікатори на різних етапах державних статистичних спостережень	7	–	Лекція	–	–				
			Ауд.	2	Практичне заняття	Тема 4. Система класифікацій соціально-економічних об'єктів та явищ. Системні помилки та помилки реєстрації. Логічний та арифметичний контроль	Активна участь у виконанні практичних завдань	4		
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Розглядання способів перевірки достовірності інформації на об'єкті дослідження	–	–		
		8	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Система класифікацій соціально-економічних об'єктів та явищ	Робота на лекції	2		
				2	Практичне заняття	Тема 4. Система класифікацій соціально-економічних об'єктів та явищ. Співставлення взаємопов'язаних показників. Перевірка стану первинного обліку. Профілактична робота з респондентами	Активна участь у виконанні практичних завдань; КР	13		
			СРС	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття	–	–		
		МіОС4	Здатність до проведення економічної роботи органів державної статистики	9	–	Лекція	–	Робота на лекції	–	
					Ауд.	2	Семінарське заняття	Тема 5. Економічна робота органів державної статистики. Обговорюється експрес-інформація, експрес-довідь, економічні доповіді, прес-випуски та повідомлення	Активна участь у проведенні семінарського заняття	4
					СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття	Перевірка самостійної роботи	2
				10	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Економічна робота органів державної статистики	Робота на лекції	2
2	Семінарське заняття					Тема 5. Економічна робота органів державної статистики. Статистичні збірники, бюлетені. Особливості роботи	Активна участь у проведенні семінарського заняття	4		
СРС	4				Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття	Перевірка самостійної роботи	–		

1	2	3	4		5	6		
МіОС5	Здатність до планування та організації роботи, вибір певного способу для оброблення достовірної інформації	11	Ауд.	–	Лекція	–	Робота на лекції	–
				2	Практичне заняття	Тема 6. Забезпечення надійності та достовірності статичної інформації. Системні помилки та помилки реєстрації. Логічний та арифметичний контроль. Співставлення взаємопов'язаних показників	Активна участь у виконанні практичних завдань	4
			СРС	4	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття	Перевірка самостійної роботи	–
		12	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Забезпечення надійності та достовірності статичної інформації	Робота на лекції	2
				2	Практичне заняття	Тема 6. Забезпечення надійності та достовірності статичної інформації. Перевірка стану первинного обліку. Профілактична робота з респондентами	Активна участь у проведенні семінарського заняття	4
			СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка самостійної роботи	2
МіОС3	Здатність до формування організаційних заходів щодо підготовки до проведення перепису населення	13	Ауд.	–	Лекція	–	–	–
				2	Практичне заняття	Тема 7. Підготовка до проведення Всеукраїнського перепису населення. Розглядаються цілі проведення перепису населення. Періодичність, час проведення, критична дата. Організаційні заходи щодо підготовки	Активна участь у виконанні практичних завдань	4
			СРС	3	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	–	–
		14	Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Підготовка до проведення Всеукраїнського перепису населення Тема 8. Інформаційні технології в роботі органів державної статистики	Робота на лекції	2
				2	Практичне заняття	Тема 7. Підготовка до проведення Всеукраїнського перепису населення. Переписний інструментарій, кадри. Переписний лист. Попередній перепис. Основний (суцільний) обхід. Контрольний (вибірковий) обхід	Активна участь у проведенні семінарського заняття	4
			СРС	5	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка самостійної роботи	–

Закінчення табл. 11.1

1		2	3		4			5	6
МіОС6	Здатність до побудови, ведення та використання баз даних в роботі органів державної статистики	15, 17	Ауд.	–	Лекція	–	–	–	
				4	Семінарське заняття	Тема 8. Інформаційні технології в роботі органів державної статистики. Розгляд бази даних, що ведуть на обласному рівні. Технічне оснащення органів статистики	Активна участь у проведенні семінарського заняття; МКР	17	
			СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел на задану тематику. Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття	Перевірка самостійної роботи	4	
Всього годин			100	Загальна максимальна кількість балів по дисципліні				100	
із них									
аудиторні			44		поточний контроль			100	
самостійна робота			64		підсумковий контроль			100	

Розподіл балів у межах тем змістового модуля наведено в табл. 11.2.

Таблиця 11.2

Розподіл балів за темами

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
Змістовий модуль 1								100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
12	11	7	18	12	7	9	21	

Примітка. T1, T2 ... T6 – теми змістового модуля.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 11.3.

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля		Лекції	Практичні заняття	Семинарські заняття + презентація	Домашні завдання	МКР	Усього	
ЗМ 1	Тема 1. Становлення та розвиток статистики як виду суспільної діяльності	1 тиждень	1	–	4	1	–	6
		2 тиждень	1	–	4	1	–	6,0
	Тема 2. Правові та організаційні засади функціонування державної статистики України	3 тиждень	1	–	4	–	–	5,0
		4 тиждень	1	–	4	1	–	6,0
	Тема 3. Методологічні та організаційні засади державних статистичних спостережень.	5 тиждень	1	2	–	–	–	3,0
		6 тиждень	1	2	–	1	–	4,0
	Тема 4. Система класифікацій соціально-економічних об'єктів та явищ	7 тиждень	1	2	–	–	–	3,0
		8 тиждень	1	2	–	2	10	15,0
	Тема 5. Економічна робота органів державної статистики	9 тиждень	1	–	4	1	–	6,0
		10 тиждень	1	–	4	1	–	6,0
	Тема 6. Забезпечення надійності та достовірності статичної інформації	11 тиждень	1	2	–	–	–	3,0
		12 тиждень	1	2	–	1	–	4,0
	Тема 7. Підготовка до проведення Всеукраїнського перепису населення	13 тиждень	1	2	–	–	–	3,0
		14 тиждень	1	2	–	1	–	4,0
	Тема 8. Інформаційні технології в роботі органів державної статистики	15 тиждень	1	–	4	–	–	5,0
		16 тиждень	1	–	4	1	–	6,0
		17 тиждень	1	2	–	2	10	15,0
Усього		17	18	32	13	20	100	

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 11.4).

Таблиця 11.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Башина О. Э. Общая теория статистики: Статистическая методология в изучении коммерческой деятельности : учебник / О. Э. Башина ; под. ред. О. Э. Башиной, А. А. Спирина. – 5-е изд., доп. и перераб. – Москва : Финансы и статистика, 2000. – 440 с.
2. Бек В. Л. Теорія статистики : навч. посібник / В. Л. Бек. – Київ : Центр навчальної літератури, 2002. – 288 с.
3. Герасименко С. С. Статистика / С. С. Герасименко; за ред. С. С. Герасименко. – Київ : КНЕУ, 1998. – 468 с.
4. Гусаров В. М. Теория статистики / В. М. Гусаров. – Москва : ЮНИТИ-ДАНА, 2003 – 464 с.
5. Джессен Р. Методы статистических обследований / Р. Джессен ; пер. с англ. Ю. П. Лукашина, Я. Ш. Паппэ ; под ред. Е. М. Четыркина. – Москва : Финансы и статистика, 1985. – 318 с.

6. Ефимова М. Р. Общая теория статистики : учебник / М. Р. Ефимова, Е. В. Петрова, В. Н. Румянцев. – 2-е изд., испр. и доп. – Москва : ИНФРА-М, 2007. – 416 с.
7. Єріна А. М. Статистика : навч.-метод: посібн. для самост. вивч. дисц. / А. М. Єріна, Р. М. Моторин, А. В. Головач, та ін. – Київ : КНЕУ, 2001. – 448 с.
8. Єріна А. М. Економічна статистика : практикум / А. М. Єріна, О. К. Мазуренко, З. О. Кальян. – Київ : ТОВ "УВПУ "Екс ОБ", 2002. – 232 с.
9. Кендэл М. Временные ряды / пер. с англ. и предисл. Ю. П. Лукашина. – Москва : Финансы и статистика, 1981. – 358 с.
10. Кильдышев Г. С. Общая теория статистики / Г. С. Кильдышев, В. Е. Овсиенко и др. – Москва : Статистика, 1986. – 423 с.
11. Ковтун Н. В. Загальна теорія статистики : курс лекцій / Н. В. Ковтун, В. С. Столяров – Київ : Четверта хвиля. – 1996. – 144 с.
12. Лугінін О. Є. Статистика : підручник. / О. Є. Лугінін. – 2-е видання, перероб. та доп. – Київ : Центр учбової літератури, 2007. – 608 с.
13. Мармоза А. Т. Теорія статистики / А. Т. Мармоза. – Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2003. – 392 с.
14. Методологічні положення зі статистики. Вип. 2, т. 2 / Держ. ком. Статистики України. – Київ : ІВЦ Держкомстату України, 2006. – 568 с.
15. Опря А. Т. Статистика (з програмованою формою контролю знань). Математична статистика. Теорія статистики / А. Т. Опря. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 472 с.
16. Пасхавер И. С. Средние величины в статистике / И. С. Пасхавер. – Москва : Статистика, 1979. – 172 с.
17. Про державну статистику : Закон України № 43 від 17.09.1992 р. // Голос України. – 1992. – № 43. – С. 609.
18. Про затвердження стратегії розвитку державної статистики на період до 2008 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 13 липня 2004 р. № 910 // Урядовий кур'єр. – 2004. – 19 серпня, № 156.
19. Про заходи щодо розвитку державної статистики : Указ Президента України від 22 листопада 1997р. № 1299/97 // Статистика України. – 1998. – № 1.
20. Уманець Т. В. Економічна статистика : навч. посібн. / Т. В. Уманець ; за заг. ред. Т. В. Уманець. – Київ : Знання, 2006. – 429 с.
21. Фещур Р. В. Статистика: теоретичні засади і прикладні аспекти. / Р. В. Фещур, А. Ф. Барвінський, В. П. Качур та ін. ; за заг. ред. Р. В. Фещура. – Львів : Інтелект-Захід, 2003. – 576 с.
22. Шмойловой Р. А. Теория статистики / под ред. Р. А. Шмойловой. – 3-е изд., перераб. – Москва : Финансы и статистика, 1999. – 464 с.

23. Юрков Ю. А. Статистический словарь / гл. ред. Ю. А. Юрков. – Москва : Финстатинформ, 1996. – 479 с.

12.2. Додаткова

24. Про асоціації органів місцевого самоврядування: закон України № 1275-VI від 16.04.2009 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2009. – № 38. – Ст. 534.

25. Про всеукраїнський та місцевий референдуми : закон України № 1286-XII від 03.07.1991 р. (зі змінами) // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 33. – Ст. 443.

26. Про Генеральну схему планування території України: закон України № 3095-III від 07.02.2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 30. – Ст. 204.

27. Про державно-правовий експеримент розвитку місцевого самоврядування в місті Ірпені, селищах Буча, Ворзель, Гостомель, Коцюбинське Київської області":закон України № 2352-III від 05.04.2001 р. (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 29. – Ст. 138.

28. Про Державну програму економічного і соціального розвитку України на 2010 рік : закон України № 2278-VI від 20.05.2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 33. – Ст. 470.

29. Про затвердження "Загальнодержавної програми розвитку малих міст": закон України № 1580-IV від 04.03.2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 4. – Ст. 332.

30. "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики": закон України № 2411-VI від 01.08.2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 40. – Ст. 527.

31. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року: постанова Кабінету Міністрів України № 1001 від 21.07.2006 р. //Офіційний вісник України. – 2006. – № 30. – Ст. 2132.

32. Про затвердження Порядку підготовки, укладення та виконання угоди щодо регіонального розвитку і відповідної типової угоди": постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 р. № 751 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 39. – Ст. 1546.

33. Про Концепцію державної регіональної політики: указ Президента України № 341/2001 від 25.05.2001 р. // Офіційний вісник України. – 2001. – № 22. – Ст. 983.

34. Про місцеве самоврядування в Україні : закон України № 280/97-ВР від 21.05.1997 р. (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.

35. Про місцеві державні адміністрації : закон України № 586-XIV від 09.04.1999 р. (зі змінами)// Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20–21. – Ст. 190.

36. Про органи самоорганізації населення : закон України № 2625-III від 11.07.2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 48. – Ст. 254.

37. Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом "єдиного вікна": закон України № 2623-VI від 21.10.2010 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 87. – Ст. 3071.

38. Про стимулювання розвитку регіонів : закон України № 2850-IV від 08.09.2005 р. (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 51. – Ст. 548.

39. Про столицю України – місто-герой Київ : закон України № 401-XIV від 15.01.1999 р. (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 11. – Ст. 79.

40. Про територіальний устрій України : проект Закону України // Урядовий кур'єр. – 2005. – 22 квіт. – С. 10–13.

41. Пухтаєвич Г. О. Аналіз національної економіки : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. Г. О. Пухтаєвич. – Київ: КНЕУ, 2003. – 148 с.

12.3. Інформаційні ресурси

42. Конституція України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

43. Офіційний сайт Державної служби статистики. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

44. Про Всеукраїнський перепис населення : Закон України. – Режим доступу : http://uprstat.kharkov.ukrtel.net/ua/standard_bases/02.html.

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Методологія і організація статистики" за Національною рамкою кваліфікацій України

36

№ п/п	Зміст компетентності	Теми дисципліни, що формують компетентність
1	2	3
1	Здатність до дослідження методологічних засад методології і організації статистики	<i>Тема 1.</i> Становлення та розвиток статистики як виду суспільної діяльності <i>Тема 2.</i> Правові та організаційні засади функціонування державної статистики України
Мінімальний досвід	Сутність статистики як виду суспільної діяльності. Сутність правових та організаційних засад функціонування державної статистики України	
Знання	Знання загальної теорії виникнення статистики, предмета та методів методології і організації статистики	
Уміння	Здатність застосовувати методи методології організації статистики задля аналізу роботи територіальних (область, регіони) органів державної статистики	
Комунікація	Сприяння створенню знань щодо основ методології і організації статистики	
Автономність і відповідальність	Здатність до узагальнення теоретичних та методичних підходів методології і організації статистики	
2	Здатність до здійснення статистичного спостереження населення	<i>Тема 3.</i> Методологічні та організаційні засади державних статистичних спостережень <i>Тема 7.</i> Підготовка до проведення Всеукраїнського перепису населення
Мінімальний досвід	Основи організації державних статистичних спостережень	
Знання	Знання програмно-методологічних та організаційних питань статистичного спостереження населення	
Уміння	Здатність розробляти план статистичного спостереження	
Комунікація	Вміння вести дискусію й презентувати результати статистичних досліджень	
Автономність і відповідальність	Здатність до творчого підходу у вирішенні професійних завдань	

1	2	3
3	Здатність щодо засвоєння загальних положень статистики	<i>Тема 4. Система класифікацій соціально-економічних об'єктів та явищ</i>
Мінімальний досвід	Основа побудови системи кваліфікацій соціально-економічних об'єктів та явищ	
Знання	Знання основних класифікацій, що використовуються у статистичній практиці	
Уміння	Здатність використання системи класифікацій під час побудову реєстру статистичних одиниць	
Комунікація	Сприяння створенню знань та ефективне управління ними	
Автономність і відповідальність	Здатність використовувати класифікатори на різних етапах державних статистичних спостережень	
4	Здатність до аналізу показників державної статистичної звітності	<i>Тема 5. Економічна робота органів державної статистики</i>
Мінімальний досвід	Основи економічної роботи органів державної статистики	
Знання	Знання методів зведення та групування, оцінки динамічних рядів	
Уміння	Уміння узагальнювати систему показників державних статистичних спостережень	
Комунікація	Сприяння створенню знань та ефективне управління ними	
Автономність і відповідальність	Здатність до розроблення та обґрунтування управлінських рішень на основі аналізу системи показників державних статистичних спостережень	
5	Здатність перевіряти достовірність статистичної інформації	<i>Тема 6. Забезпечення надійності та достовірності статистичної інформації</i>
Мінімальний досвід	Поняття надійності та достовірності статистичної інформації	
Знання	Знання методів контролю статистичної звітності	
Уміння	Уміння контролювати стан статистичної звітності об'єктів згідно з інструкціями щодо її заповнення	
Комунікація	Вміння контролювати достовірність інформації шляхом перевірки взаємозв'язку показників	
Автономність і відповідальність	Здатність до розроблення та обґрунтування управлінських рішень на основі аналізу статистичної звітності	
6	Здатність впроваджувати статистичну методологію	<i>Тема 8. Інформаційні технології в роботі органів державної статистики</i>
Мінімальний досвід	Застосування інформаційних технологій у роботі органів державної статистики	
Знання	Знання методів побудови, ведення та використання баз даних статистичної інформації	
Уміння	Здатність використання електронної звітності у системі	
Комунікація	Вміння користуватися комп'ютерною технікою та іншими засобами телекомунікацій	
Автономність і відповідальність	Здатність до розробки та обґрунтування управлінських рішень на основі результатів державних статистичних спостережень	

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	4
3. Програма навчальної дисципліни	7
4. Структура навчальної дисципліни.....	12
5. Теми та плани практичних (семінарських) занять.....	13
6. Теми практичних занять	15
7. Самостійна робота студентів	16
7.1. Контрольні запитання для самодіагностики	18
8. Індивідуально-консультативна робота	19
9. Методи навчання	20
10. Методи контролю	22
11. Розподіл балів, які отримують студенти	26
12. Рекомендована література.....	32
12.1. Основна	32
12.2. Додаткова	34
12.3. Інформаційні ресурси.....	35
Додатки.....	36

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ СТАТИСТИКИ

**Робоча програма
для студентів спеціальності 051 "Економіка"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Свидло** Ганна Ігорівна
Наумов Ігор Григорович

Відповідальний за видання *О. В. Раєвська*

Редактор *О. В. Анацька*

Коректор *О. В. Анацька*

План 2017 р. Поз. № 129 ЕВ. Обсяг 39 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*